

115574 - چگونه انسان مسلمان همه زندگی اش را برای الله نیت کند؟

سوال

من در فهم این قضیه مشکل دارم که ما باید همه چیز را برای الله . تنها برای الله . انجام دهیم. مثلا من اگر بخواهم وزنم را کم کنم یا هر کاری دیگری به این نیت که زیباتر به نظر بیایم آیا این نیت اشتباهی است؟ و اگر اشتباه است، نیت درستی که هنگام چنین کاری باید در دل داشته باشم چیست؟ وقتی مردم می گویند باید فقط با نیت خدایی ازدواج کنی یا هر کار دیگری را فقط برای الله انجام دهی عملا معنایش چیست؟

پاسخ مفصل

مسلمان کسی است که تسلیم الله سبحانه و تعالی و پایبند به شرع و امر و نهی اوست. کسی که الله عزوجل را برای این که پروردگار او و شایسته عبادت است می پرستد. کسی که به عظمت و قیومیت و وحدانیت الله ایمان دارد و قلب و نفسش را در تملک او می داند و دوست داشتن پروردگار را هدف زندگی و معادش قرار می دهد و امیدوار است خداوند او را از جمله بندگان نیکوکارش بپذیرد.

الله تعالی می فرماید:

﴿قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قَيْمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (۱۶۱) قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۱۶۲) لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [انعام: ۱۶۱-۱۶۳]

(بگو پروردگارم مرا به راه راست هدایت کرده است. دینی پایدار آیین ابراهیم حق گرا و او از مشرکان نبود (۱۶۱) بگو در حقیقت نماز من و [دیگر] عبادات من و زندگی و مرگ من برای الله پروردگار جهانیان است (۱۶۲) او را شریکی نیست و بر این [کار] دستور یافته ام و من نخستین مسلمانانم).

کسی که این معانی را احساس کند، سعی می کند نیت نزدیکی به الله عزوجل را در همه امور زندگی اش به یاد آورد. هر گاه می خواهد بخواهد این خوابش را برای الله تعالی می گرداند که از آن برای آسایش جسم استفاده کند تا هنگام بیداری به عبادت پروردگارش بپردازد و هرگاه می خورد یا می نوشد آن را به هدف قوی شدن برای انجام حقوق پروردگار انجام دهد و اگر ازدواج کند قصدش عفت و مشغول شدن به حلال برای دوری از حرام باشد و اگر قصد داشتن فرزند کرد هدفش زریه نیکوکاری باشد که زمین را بر اساس روش پروردگار آباد کنند. اگر سخن گوید سخن نیک گوید و اگر سکوت کند به قصد دوری از شر باشد و از هزینه کردن برای خودش و خانواده اش

قصد اجر و پاداش هم داشته باشد و اگر بیاموزد یا بخواند و درس دهد نیز هدفش احتساب اجر باشد... و به همین صورت در همه کارهایش نیت داشته باشد.

ابن تیمیه . رحمه الله . می گوید: **«شایسته است که اعمال مباح را انجام ندهد جز برای یاری در جهت طاعت [پروردگار] و قصد یاری جستن از آن برای انجام طاعت [خداوند] باشد»**

مجموع الفتاوی (۱۰ / ۴۶۰ - ۴۶۱).

این به اختصار بیان این مساله بود که چگونه مسلمان زندگی و کارهایش را همه برای الله انجام دهد و می شود همه اش را در دو مساله خلاصه کرد:

۱. اینکه در کارهایش پایبند به شریعت باشد؛ واجبی را ترک نکند و مرتکب ممنوعی نشود.

۲. اینکه در دلش به این توجه کند که چگونه این عمل . هر چند دنیوی است . او را به سوی اجر و پاداش و نزدیکی به الله می برد.

این را می توان بر سوال شما که درباره کم کردن وزن است هم پیاده کرد؛ کسی که هدفش از تلاش برای کم کردن وزن، سلامتی بدنی باشد تا بتواند بهتر به وظایف خود و حقوق خداوند عمل کند یا هدفش زیباتر شدن برای همسرش باشد تا خوشبختی و محبت بینشان کامل تر شود یا بخواهد در میان مردم بیشتر مورد پذیرش قرار بگیرد و روابطش قوی تر شود، همه این نیتها خوب است و ان شاءالله برایش اجر خواهد برد.

از سوی دیگر همین کار که در اصل مباح است را اگر برای شبیه شدن خود به کافران یا زیباتر شدن برای به فتنه انداختن دختران و دیگر اهداف شیطانی انجام دهد مستحق گناه و مجازات از سوی خداوند است.

و به همین صورت دیگر امور مباح، انجام دهنده اش اجر نمی برد مگر آنکه نیتش محقق ساختن یکی از مقاصد خیر و اجر باشد.

ابن الحاج . رحمه الله . می گوید: **«مباح با نیت به مستحب جابجا می شود»** المدخل (۱ / ۲۱).

ابن قیم . رحمه الله . نیز بیان می دارد که مقربان خاص کسانی هستند که مباحات در حق آنان با نیت تبدیل به طاعات و قُرَبات می شود. بنابراین نزد آنانی مباحی وجود ندارد که از هر دو سو مساوی باشد (یعنی به سمتی گرایش نداشته باشد) بلکه اعمالشان راجح است [و آنچه را به سمت خوبی گرایش دارد انجام می دهند]. (مدارج السالکین: ۱ / ۱۰۷).

و از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. ثابت است که خطاب به سعد بن ابی وقاص. رضی الله عنه. فرمودند: «تو هزینه ای نمی کنی که قصدت از آن خشنودی الله باشد مگر آنکه برایش پاداش می بری، حتی لقمه ای که در دهانت همسرت می گذاری» به روایت بخاری (۵۶) و مسلم (۱۶۲۸).

امام نووی. رحمه الله. در توضیح بر این حدیث می گوید:

«همینطور دانسته می شود که مباح را اگر به قصد خشنودی الله انجام دهد تبدیل به طاعت می شود و برایش پاداش می برد و پیامبر. صلی الله علیه وسلم. با سخن فوق به همین اشاره دارد که می فرماید: «حتی لقمه ای که در دهان همسرت می گذاری» زیرا همسر انسان از ویژه ترین بهره های انسان از خواهش های دنیوی و شهوت ها و لذت های مباح اوست و هنگامی که لقمه در دهانش می گذارد غالباً این در هنگام بازی و ملاعبه و ملاطفت و لذت بردن مباح اتفاق می افتد که چنین حالت دورترین چیز از طاعت و امور آخرت است ولی با این وجود پیامبر. صلی الله علیه وسلم. آگاه ساخته که اگر قصد او از این لقمه خشنودی الله باشد از آن اجر خواهد برد در نتیجه در غیر این حالت اگر نیت به دست آوردن خشنودی الله تعالی داشته باشد به شکل اولی اجر خواهد برد.

به همین معنی اگر انسان کاری را انجام دهد که اصلش مباح است. و در اصل نه پاداش دارد نه گناه. اما قصدش خشنودی پروردگار باشد، پاداش به دست می آورد. همانند غذا خوردن به نیت قوی شدن برای انجام طاعت الله و خواب برای سرحال شدن به قصد انجام عبادت و لذت بردن از همسر تا خود و چشمانش را از حرام دور نگه دارد و حق همسر را رعایت کند و یا صاحب فرزند صالح شود و این همان معنای سخن رسول الله. صلی الله علیه وسلم. است که می فرماید: «و در عمل زناشویی هر یک از شما صدقه است» والله اعلم».

شرح مسلم (۷۷/۱۱).

سیوطی. رحمه الله. می گوید:

«از زیباترین استدلال هایشان به اینکه بنده با نیت صالح برای انجام کارهای مباح و عادت اجر می برد، استناد به این سخن رسول الله. صلی الله علیه وسلم. است که می فرماید: «هرکس آنچه را به دست می آورد که نیت دارد». اینجا نیز اگر انجام دهنده کاری نیتش تقرب به الله باشد اجر می برد و اگر قصدش این نباشد پاداش به دست نمی آورد».

شرح سیوطی بر نسائی (۱۹/۱).

از علما در این باره سخنان بسیاری نقل شده است.

مراجعه نمایید به پاسخ سوال شماره (69960).

اما برادر گرامی این را باید بدانید که آنچه درباره نیت تقرب به الله درباره کارهای مباح ذکر نمودیم بنا بر وجوب نیست و الزامی نیست. چرا که اگر واجب و لازم بود به آن مباح نمی گفتند بلکه واجب می شد و ترکش گناه.

و اگر شخص هیچ چیزی را نیت نکند جز برآورده شدن قصد نفسانی یا برآورده شدن شهوت یا نیاز یا لذت بردن از مباح؛ اینها تا وقتی که بداند شرع به آن اجازه داده است اشکالی ندارد، اما صرف انجام دادن یک کار مباح اجر ندارد کما اینکه انجامش گناه ندارد.

والله اعلم.